

[Ministeren for skatter og afgifter.]

felsessum eller en meget lav ejendomsvurdering i 1965. Det er dog ikke anset for rimeligt at give skatteyderen adgang til at fradrage fulde 60.000 kr. flere år i træk, hvis han f.eks. udstykker en ejendom og sælger de udstykkede grunde i løbet af flere år. Derfor foreslås det, at dette fradrag tilsammen højst kan udgøre 100.000 kr. i løbet af en periode på 3 år.

Det faste tillæg til anskaffelsessummen, der som nævnt udgør 30 pct. efter de gældende regler, kan give skatteyderen en forholdsmæssigt stor fordel, hvis han sælger fast ejendom få år efter erhvervelsen og måske endda flere gange foretager sådanne hurtige køb og salg. Derfor foreslås det at nedsætte det faste tillæg fra 30 pct. til 20 pct.

Forslaget indeholder endvidere regler om et særligt fradrag på 30.000 kr. ved ekspropriation og om, at der i jordfordelingsager skal ses bort fra afstået areal, der modsvares af modtaget areal. Lovforslagets regler herom svarer til den forrige regerings forslag, og jeg kan derfor henholde mig til, hvad der tidligere er oplyst herom.

Også lovforslagets regler om afløste jordrenteejendomme svarer til den forrige regerings forslag. Forslaget går kort fortalt ud på, at afløsningssummen for jordrenten skal danne udgangspunkt for beregningen af den særlige indkomstskat, således at den jordværdistigning, som staten inddrog ved jordrenteafløsningen, ikke kommer til beskattning.

Regeringen anser ikke det foreliggende forslag for at være den endelige løsning vedrørende kapitalgevinsterne på jord og fast ejendom, men har anset det for vigtigt, at der omgående tages skridt til løsning af de problemer, der i de to forudgående folketingssamlinger er blevet belyst under arbejdet med tidligere fremsatte forslag.

Det gælder såvel jordfordelingsproblemerne, som det gælder problemerne for sælgere af mindre jordbrug, der har været ejere af den pågældende ejendom i en årrække.

Der er med forslagens udarbejdelse søgt skabt basis for en hurtig gennemførelse, og jeg skal anbefale forslaget til folketingets velvillige og forhåbentlig hurtige behandling.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiassen):

Herved tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om nedlæggelse af sporforbindelsen mellem Københavns Nordre Toldbod og Larsens Plads.

Den direkte anledning til lovforslagets fremsættelse er udstykningen af Søndre Toldbod og planerne om byggeri på såvel den frasolgte del som den del, der fortsat er i statens eje. Det må dog antages, at sporene, hvis benyttelse næsten er ophørt, under alle omstændigheder ville være blevet søgt nedlagt senest, når en større istandsættelse ville blive påkrævet.

Idet jeg tillader mig at henvise til lovforslagets bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

(Lovforslag nr. 31. Fremsat 28/1 75).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om tilskud til Grønlands landsråd og de grønlandske kommuner m. v.

(Lovforslag nr. 32. Fremsat 28/1 75).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Søren B. Jørgensen (S):

Det er tale om genfremsættelser fra sidste samling, og det drejer sig om de to lovforslag angående kæmnervæsenet og angående bygderådene. Vi kom så langt sidste gang, at vi har foretaget udvalgsbehandling og vi har skrevet en betænkning.

Jeg skal kort sige, at socialdemokratiet, hvad angår de to lovforslag, fortsat kan tiltræde betænkningen, og at vi ikke vil begære nogen udvalgsbehandling.

Brixtofte (V):

Venstre kan fortsat tilslutte sig de to lov-

[Brixtefte.]

forslag, fordi vi mener, at det er rigtigt, at en række af de nuværende statsopgaver i Grønland overføres til de lokale folkevalgte forsamlinger. Lige så rigtigt finder venstre det, at man i tilknytning hertil gennemfører et statstilskud, der svarer til de besparelser, staten opnår ved opgavens overførsel.

Jeg vil desuden tilslutte mig den forrige ordførers forslag om, at man eventuelt helt undgår udvalgsbehandling, sådan at ministeren for Grønland får et nemmere arbejde.

Dohrmann (FP):

Under henvisning til mine udtalelser, første gang vi behandlede disse to lovforslag, har vi fra fremskridtspartiet ikke mange bemærkninger til de to lovforslag.

Jeg sagde dengang, at vi var noget betænkelige ved alle de forskellige vederlag til udvalgsmedlemmer, og såfremt ministeren kan give et positivt svar i denne retning her, vil vi heller ikke kræve nogen udvalgsbehandling.

I det hele taget må vi hurtigst muligt finde en afklaring på hele det grønlandske problem. Tiden må nu være kommet, hvor den grønlandske befolkning selv må til at bære en større del af de byrder, som i dag betales af danske skatteborgere. Vi agter derfor ved debatten om det kommende finanslovsforslag at foreslå betydelige nedskæringer.

Svend Haugaard (RV):

Enig i tilslutningen til den skrevne betænkning og i, at der ikke skal være udvalgsarbejde.

Lembourn (KF):

Disse to lovforslag har været grundigt arbejdet igennem i landsrådet, i Grønlandsrådet. Vi har tidligere haft første behandling, vi har snakket om dem i udvalg, der er ikke mere at tilføje. Jeg kan på mit partis vegne give fuld tilslutning og har ikke noget ønske om udvalgsbehandling.

Svend Erik Sørensen (KrF):

Formålet med disse to lovforslag er at give det grønlandske folk større selvbestemmelse. Det er en naturlig udvikling, som vi meget gerne støtter. Vi finder det rigtigt, at kæmnervæsenet helt overgår til kommunerne, så kæmnerne bliver kommunernes folk og ikke statens. Det er også ønskeligt, at kæmnerne i så stor udstrækning som muligt bliver grønlændere og ikke udsendte. Vi ser derfor gerne, at man lægger vægt på at få uddannet flere grønlændere til denne tjeneste.

Vi kan tilslutte os bestemmelsen om, at tilskud til kommunerne til kæmnervæsenets drift i en overgangsperiode ordnes som angivet i det sidste forslag.

Når man ser på forslaget om at få demokratiseringsprocessen helt ud til byggerne, kan man som syddanser næsten blive misundelig, for det er sådan noget, vi selv kunne bruge i de alt for store kommuner. Vi ønsker byggerådene velkommen og finder det kun ret og rimeligt, at hele den grønlandske befolkning får mulighed for at øve indflydelse på egne anliggender. Vi har ikke noget imod, at vi undgår udvalgsbehandlingen.

Fuglsang (DKP):

Jeg kan også med henvisning til tidligere behandlinger anbefale disse to lovforslag som noget positivt, specielt for grønlænderne. Men det er jo også sådan, at tiden ikke står stille, og der er vel nok en hel del i dem, der tyder på, at de har en vis overgangskarakter. Det gælder både de to lovforslag, vi behandler nu, og dem, vi kommer til at behandle senere i dagens løb, at for mig at se spiller ministeren for Grønland og hans ministerium sådan en ganske stor rolle, som undertiden næsten virker som en kolonial rest. Meget tyder på, at inden alt for længe vil det forsvinde, ligesom vi jo ikke har en minister for Færøerne eller for den sags skyld for Vendsyssel.

Arnfast (CD):

Centrum-demokraterne ønsker heller ikke udvalgsbehandling.

Steen Folke (VS):

I modsætning til de øvrige partier har vi ikke haft lejlighed til at behandle disse lovforslag før, og jeg vil derfor tillade mig at komme med nogle lidt mere principielle betragtninger over disse forslag og andre ting, der er på trapperne i hele spørgsmålet om indføringen af nye styreformere i Grønland.

Jeg vil godt indlede med at citere en pas-sus i det kommissorium, som hjemmestyreudvalget havde for sit arbejde. Jeg er godt klar over, at de forslag, vi drøfter nu, ikke er et resultat af hjemmestyreudvalgets arbejde, men da der netop er kommet en delbetænkning fra hjemmestyreudvalget, vil jeg gerne inddrage den i debatten. Jeg vil gerne citere fra kommissoriet for hjemmestyreudvalget. Der står nemlig:

„Et frugtbart samspil har fundet sted mellem folkevalgte forsamlinger i Grønland og de respektive myndigheder i Danmark.“

Dette er altså en af de forudsætninger, hjemmestyreudvalget har arbejdet med. Jeg tør nok sige, at det er et skønneri af de realiteter, som har kendetegnet forholdet mellem Danmark og Grønland, hvor det er helt klart, at alle væsentlige beslutninger vedrørende Grønland er truffet i Danmark. Forholdet mellem Danmark og Grønland er forholdet mellem en kolonimagt og en koloni. Ligesom andre kolonimagter er Danmark i stigende grad kommet i vanskeligheder med administrationen af sin koloni. Der har først og fremmest været en voksende grønlandsk bevægelse, en bevægelse, der i hvert fald foreløbig retter sig mod at få et voksende hjemmestyre og få indført en egentlig hjemmestyreordning, f. eks. med inspiration fra Færøerne.

Det er det, der er kommet til udtryk i den delbetænkning, der blev offentliggjort forleden dag. Jeg skal ikke her tage stilling til de forslag, denne betænkning indeholder, men vente til det kommer op på et senere tidspunkt.

De forslag, som vi behandler i dag, er et resultat af en tidligere runde så at sige, et resultat af det arbejde, der blev nedlagt i udvalget vedrørende byrde- og opgavefordeling. Man kan sige, at tiden måske i nogen grad er ved at løbe fra nogle af dem, men alligevel må de ses i sammenhæng med de nye forslag, der er undervejs.

De forslag, vi behandler nu, indeholder

mest nogle tekniske justeringer, som jeg ikke vil kommentere. Det eneste, jeg kunne have lyst til at sige et par bemærkninger om, er forslaget om oprettelse af bygderåd i Grønland. Jeg vil ikke fælde nogen endelig dom over det, og jeg forstår nu, at alle andre partier har været meget positive over for dette. Jeg kan ikke helt fri mig fra en fornemmelse af, at disse bygderåd er en slags demokratisk narresut.

Hvis man ser på de bestemmelser, som lovforslaget indeholder, så står der bl. a. i § 77 a, at befolkningen kan bestemme, at der skal nedsættes, vælges, sådanne bygderåd. Det er med andre ord ikke nødvendigt. Jeg mener, at en sådan bestemmelse måske understreger, at det ikke skal tages så forfærdelig alvorligt med disse bygderåd. Hvis man ser på den kompetence, der tillægges dem — det fremgår af § 77 e — så kan man se, at det, som bygderådene kan, det er først og fremmest, at de kan afgive indstilling til kommunalbestyrelserne, og derudover kan de varetage den umiddelbare administration. Jeg mener, at det er fristende at sammenligne forholdet mellem bygderåd og kommunalbestyrelser med forholdet mellem landsråd og folketing. Der er vist ingen her, der er i tvivl om, hvor den reelle kompetence ligger.

Jeg mener som sagt også, at bygderådene må ses i forbindelse med hele hjemmestyreproblematikken. Som bekendt er det meningen at indføre sådan en tredeling med landsråd og kommunalbestyrelser og nu altså bygderåd som det tredje og nederste led. Jeg mener, at der er tegn på i lovgivningen og den forberedelse af den, der er undervejs, at kommunalbestyrelserne kommer til at stå ret stærkt med en væsentlig kompetence i den fremtidige administration. Det kan man vurdere lidt forskelligt; man kan se det som et udtryk for nogle decentraliseringsbestrebelsers og sådan noget. Nogle vil fortolke dette med bygderådene som noget uhyre positivt, for det er altså noget med decentralisering og det nære samfund, og hvad ved jeg. Man kan måske også se det i lyset af sådan en del og hersk-problematik, som i hvert fald ikke bør være fjernet fra debatten om forholdet mellem kolonimagter og kolonier.

Jeg mener i det hele taget, at man kan lære af, hvad andre kolonimagter har gjort

[Steen Folke.]

ved overgangen fra kolonialisme til nykolonialisme. Det har netop været kendetegnet andre steder i verden, at den politiske dominans udøves mere indirekte, og så har der som regel været tale om en voksende økonomisk dominans. Hvis vi ser på de sidste 15 års udvikling i Grønland, så har det netop været kendetegnende for denne udvikling, at danskerne i meget stærkt voksende omfang har været og er blevet økonomisk dominerende på Grønland. Det gælder både dansk privatkapital, og det gælder den danske stat.

Jeg mener, at det næsten er symbolsk, at mens vi behandler forslag om bygderåd og den slags her, så lægger man sidste hånd på nogle koncessionsaftaler om udvinding af olie i Grønland, nogle aftaler, som bliver meget afgørende for den fremtidige udvikling. Og det gør man på et tidspunkt, ganske kort før der skal vælges et nyt landsråd, og på et tidspunkt, hvor der kan forudses en snarlig overgang til en hjemmestyreordning, hvor det vel at mærke er foreslået, at netop spørgsmålene om råstofferne i den grønlandske undergrund skal inddrages i hjemmestyrets særanliggender. Man er altså i færd med at klare de her ting og ordne dem hen over hovedet på den grønlandske befolkning, umiddelbart inden der givetvis sker nogle væsentlige ændringer.

Der er grønlandske politikere, der her for nylig har rejst protester mod dette. Jeg mener, at det er værd at lytte efter disse protester og udskyde disse beslutninger. Vi er her nu i dag i færd med at lovgive om bygdelivet, om fortiden, medens fremtiden trækkes væk under grunden på grønlanderne.

Poul Dam (SF):

I anledning af de bemærkninger, som det ærede medlem fremsatte vedrørende hjemmestyrekommissionen, vil jeg blot beklage, at hr. Lars Emil Johansen, der var medlem af denne kommission fra begyndelsen og var med til at acceptere kommissoriet for den, ikke har kunnet være til stede her i dag, for så ville han sikkert have kunnet forklare det ærede medlem hr. Steen Folke, hvad baggrunden er for den formulering, som det ærede medlem hr. Steen Folke fandt så uheldig. I det hele taget glæder det mig at høre, at det ærede medlem hr. Steen Folke

ved, hvilken betydning det fik for fangerne i Thuledistriktet, da man genopfandt kajaken. Nu har vi åbenbart fået et medlem, der har genopfundet krudtet.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Jeg er i den lykkelige situation, at jeg kan takke ordførerne i alt væsentligt for venlige bemærkninger i forbindelse med genbehandlingen af disse lovforslag. Det er jo en genbehandling, og jeg tillader mig at fremsætte den forhåbning, at forslagene må kunne få en hurtig gang igennem folketinget. Foreløbig er der ikke nogen, der har bedt om udvalgsbehandling.

Jeg skylder i denne forbindelse at fremsætte en bemærkning til fremskridtspartiets ordfører, hr. Dohrmann, som rejste spørgsmålet vedrørende vederlagsordningerne til landsrådets formand og næstformand og ligeledes spørgsmålet vedrørende vederlagsordningen i forholdet til kommunalbestyrelserne. Det er jo genfremsættelser, der er tale om, og jeg vil gerne gøre den tidligere Grønlandsministers bemærkninger i forbindelse med behandlingen af disse to lovforslag til mine og sige, at der ligger en henstilling til både landsrådet og kommunerne om at udvise overblik i forbindelse med disse vederlagsordninger. Jeg har en ganske udpræget tillid til, at det vil man som sædvanlig også gøre i dette tilfælde.

Jeg takker altså for bemærkningerne fra de forskellige ordføreres side og skal til hr. Steen Folke kun sige, at der jo ikke er tale om, at vi i dag skal ind i en almindelig grønlandspolitisk debat. Jeg forstår meget vel, at hr. Steen Folke på sit partis vegne ønsker at fremsætte nogle bemærkninger af mere generel karakter, nu da det er første gang, der er mulighed herfor. Jeg har lyttet til dem, og jeg må selvfølgelig som min opfattelse sige, at jeg er noget forundret over, at man, når det drejer sig om bygderådene, har den opfattelse, at der er tale om en narresut, idet man henviser til lovforslaget med bemærkninger om, at det kun er noget, man kan indføre, det er ikke noget, man åbenbart skal. Den sidste bemærkning var vist ikke med, men underforstået.

Her vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det har været en generel holdning fra partierne her i folketinget i forholdet til Grøn-

[Ministeren for Grønland.]

landspolitikken, at vi ikke har ønsket at spille ud med en Grønlandspolitik, hverken på det ene eller det andet område, hverken i stort eller i småt, som kunne opfattes som en politik, der skulle trækkes ned over hovedet på grønlænderne. Vi har ønsket, at der skulle være mulighed for grønlænderne selv for at tage initiativer, selv at henvende sig til danske politiske myndigheder, til Grønlandsministeren, og anmode om forhandlinger.

Vi har altså lagt vægt på i dette folketing i al almindelighed, at udspillet og initiativet skulle komme fra Grønlands side, og jeg vil gerne sige til hr. Steen Folke, at det er det, der ligger bag formuleringen i lovforslaget, således som der blev henvist til fra hr. Steen Folkes side.

Så vil jeg gerne sige, at jeg ikke føler, at jeg er koloniminister. Jeg føler ikke, at vi er en kolonimagt. Jeg føler, at vi er inde i et heldigt udviklingsforløb i forhold til Grønland i øjeblikket. Hele det arbejde, som byrde- og opgavefordelingsudvalget har beskæftiget sig med, er jo i virkeligheden en fødselshjælper for den udvikling, vi alle ved skal komme og bør komme på Grønland. Det er de indledende skridt, der er taget, og derfor er vi også i den situation, at vi nu har fået en hjemmestyreberetning, en delbetænkning, lagt på bordet. Jeg kan godt sige, at vi er ved at studere den nærmere i øjeblikket, og det er ganske klart, at folketinget må vende tilbage til en drøftelse af den udfordring, ikke alene til folketinget, men også til det grønlandske folk, der ligger i de tanker, der er nedfældet i denne hjemmestyrelsbetænkning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslagene direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om æn-

dring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v.

(Lovforslag nr. 33. Fremsat 28/1 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Søren B. Jørgensen (S):

I modsætning til de tre andre lovforslag om Grønland, vi skal behandle i dag, har vi ikke set dette forslag før. Det har sin grundelse i, at de stigende oliepriser nu også er nået til Grønland.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at der har fundet en forhandling sted mellem landsrådet og ministeriet for Grønland for at finde frem til en eller anden ordning, hvorefter man kunne billiggøre, eller i hvert fald hindre, at disse prisstigninger på brændstof slog helt igennem.

Den ordning, man nu foreslår, er, efter hvad jeg kan se, skåret over den læst, at det, man sætter til på gyngerne, det henter man ind på karrusellerne. Det skal forstås på den måde, at man vil reducere de faktiske brændstofpriser, og det beløb, man bruger her, vil man samtidig forhøje giftskatterne med. Når man tager i betragtning, at gasolie både anvendes som brændstof i fiskerierhvervet og en stor del til opvarmningen og det er noget ret livsvigtigt, så forekommer det mig, at den vej frem, man har prøvet at finde, er rimelig. Det samme gør sig gældende for benzinprisernes vedkommende, hvor det især er udgifterne til småfiskernes påhængsmotorer i bygderne, man har haft kig på, og man vil nu nedsætte benzinprisen med denne femogtyveøre pr. liter. Nu er det ikke bare småfiskerne, der får gavn af denne nedsættelse. De 300 rutebiler og taxaer, der findes på Grønland, får jo altså også gavn af denne nedsættelse, og dette erhverv nyder altså også fordel af denne lov.

Jeg ved ikke, om man under forhandlingerne har drøftet andre muligheder for at billiggøre brændstoffet, men jeg finder i det store og hele, at den ordning, man har fundet frem til, er rimelig.

Når jeg kan anbefale forslaget til en hurtig og meget velvillig behandling, så er det også, fordi vi vel altid lægger megen vægt på i dette ting, hvad landsrådet har sagt, og her er det landsrådet, der har peget på problemet. Det har været med i forhandlingerne,